4
Vragenuur

Vragenuur

Vragen Heutink

Vragen van het lid Heutink aan de minister van Klimaat en Groene Groei over **het bericht "Nederland haalt vuldoel gasvoorraad voor de winter niet"**.

De **voorzitter**:
Ik nodig de heer Heutink uit naar het spreekgestoelte te komen, voor zijn vragen namens de Groep Markuszower aan de minister van Klimaat en Groene Groei, die ik van harte welkom heet in de Tweede Kamer. Als u zover bent, meneer Heutink, dan heeft u het woord.

De heer **Heutink** (Groep Markuszower):
Voorzitter. Ik hoop dat u een warme zomer heeft gehad, want het is de vraag of mensen in Nederland het in de winter überhaupt nog wel warm gaan krijgen en of ze de energierekening nog kunnen betalen. De Nederlandse gasvoorraad is namelijk historisch laag en dat in tijden waarin gas al peperduur is en het maar de vraag is of er überhaupt nog voldoende gas te krijgen is.

Voorzitter. Dit kan eigenlijk niet als een verrassing komen. Deze minister is maar een keer of 66 gewaarschuwd, door deze Kamer, door Gasunie, door onze fractie; noem ze allemaal maar op. Maar het antwoord van de minister heeft ons állemaal gerustgesteld. Ze zei namelijk er vertrouwen in te hebben dat de gasvoorraden op tijd zouden zijn aangevuld voor de komende winter. Nou, als een D66'er zegt ergens vertrouwen in te hebben, dan weet je direct al één ding: dit gaat mis; dit gaat gruwelijk mis. Precies dat gebeurt hier, want niet veel later vertelde Gasunie ons dat de vuldoelen niet gehaald gaan worden. Voor de duidelijkheid: Gasunie zegt dus letterlijk dat als het de komende winter echt koud wordt, het maar de vraag is of er voldoende gas is. De minister bleef echter doodleuk herhalen dat ze er vertrouwen in heeft dat het allemaal wel goedkomt.

Voorzitter. Mijn eerste vraag is: waar is dat vertrouwen op gebaseerd? Of is dit net zo'n metafoor als de door D66 beloofde tien steden?

De **voorzitter**:
Het woord is aan de minister, die hier overigens staat namens de Kroon.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
Dank u wel, voorzitter. Laat ik hier nog een keertje heel helder, klip-en-klaar zeggen: deze winter gaat er in Nederland, in huizen, ziekenhuizen of bejaardenhuizen, geen enkele kachel uit door een gebrek aan gas. Daar heb ik alle vertrouwen in omdat EBN, ons staatsgasbedrijf, om het maar even huiselijk te zeggen, voldoende vult om dat te garanderen. We liggen voor die vulling op schema.

De heer **Heutink** (Groep Markuszower):
Dus eigenlijk zegt de minister dat Gasunie aan het liegen is. Gasunie geef namelijk gewoon aan dat we de vuldoelen, de wettelijke 80% die we nodig hebben om ons te kunnen voorbereiden op een van de meest strenge winters, niet gaan halen. Ik ben nog steeds geen Piet Paulusma, dus ik kan het weer niet voorspellen. Dat betekent dus dat we ons moeten voorbereiden. Betekent dat dus dat Gasunie niet de waarheid spreekt, vraag ik via de voorzitter aan de minister.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
De heer Heutink heeft het nu — dat weet hij ook — over een extreme winter waarin er bovendien uitval van bronnen is. We hebben in Nederland niet alleen de gasopslagen, maar ook pijpleidingen en boten waarmee we lng naar Nederland kunnen krijgen. Dat is nu bijvoorbeeld een stuk meer dan dat we hadden tijdens de Oekraïnecrisis. Toen zijn er ook geen kachels in huishoudens uitgevallen door een tekort aan gas. Gasunie, onze landelijke beheerder, zegt: er zijn voldoende bronnen van gas voor de komende winter, zoals de nationale productie, de import via pijpleidingen en lng, zeker in samenhang met de hoeveelheid gas waarvan de overheid zorgt dat die gevuld wordt.

De heer **Heutink** (Groep Markuszower):
We hebben een wettelijk vuldoel van 80%. Het feit dat de minister nu al aangeeft dat het eigenlijk niet meer nodig is, baart me nog veel meer zorgen dan het al deed.

Ik ga toch even de tijdlijn erbij pakken. Even terug naar maart. Toen waarschuwde de Kamer al dat het voor commerciële partijen op dit moment niet aantrekkelijk is om gas op te slaan. Wij zeiden hier letterlijk: past u nou toch eens op voor de risico's. Op 13 mei, twee maanden later, heeft Gasunie voor het eerst gewaarschuwd dat het allemaal veel te langzaam ging: het vullen stond onder druk en we gingen het vuldoel mogelijk niet halen. Weer een maand later, op 10 juni, zei Gasunie dat het twee voor twaalf was. Ondertussen zegt de minister nog steeds dat het allemaal wel goed komt, dat we het gewoon gaan halen en dat we ons geen zorgen hoeven te maken. Zes dagen later, hier in het vragenuur, precies waar ik nu sta, zei de minister over de Nederlandse gasvoorraad eigenlijk precies hetzelfde als nu: "We zorgen dat er voldoende gas is deze winter. Daar moeten we alert op zijn, maar ik heb er vertrouwen in dat we op een goed pad zitten."

Ik vraag het nog een keer: hoe kon de minister zo stellig zijn? Waar haalde zij dat vertrouwen vandaan, als zelfs Gasunie, de Kamer en tal van andere partijen aangeven dat we de wettelijke vuldoelen niet gaan halen en de feiten allang een andere kant op wezen?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
Ik herhaal het nog een keer: er gaat deze winter in Nederland in geen enkel huis, en ook niet in een ziekenhuis of een bejaardentehuis, een kachel uit door een tekort aan gas. Dat kan ik garanderen omdat wij voldoende gas in onze opslagen opslaan. Dat doen we niet omdat de heer Heutink ons daarvoor gewaarschuwd heeft; dat doen we omdat er besloten is om bijna een miljard euro op de begroting te reserveren zodat ons gasstaatsbedrijf die vulopdracht kan uitvoeren. Zij liggen op schema om het vuldoel dat wij hun gesteld hebben, ook te halen: 80 terawattuur, plus nog 5

voor een noodvoorraad. Inmiddels heeft de Europese Commissie, om te voorkomen dat de prijzen skyhigh gaan, lidstaten zelfs opgeroepen om hun vuldoelen wat te matigen. Ze zijn namelijk bang dat de prijzen anders onnodig omhoog gaan. Daar wil het kabinet ook oog voor hebben.

De heer **Heutink** (Groep Markuszower):
Kern van deze zaak is natuurlijk: hoe zorgen we dat er voldoende gas in Nederland is en hoe verkleinen we onze afhankelijkheid van andere landen? En de minister heeft wel gelijk: er ís voldoende gas in Nederland. Maar wat doet de minister? Die gaat dat gasveld volgooien. Dat ene gasveld, het grootste gasveld van Nederland, in Groningen, waar voor 350 miljard euro aan gas in zit, gaat dit kabinet volstorten met beton. We zeiden het net al: we kunnen onze eigen vuldoelen niet meer halen, we maken ons zorgen over de leveringszekerheid, en wat doet het kabinet? Echt ongelofelijk, oliekoekendom. Ik zeg tegen de minister: haal dat gas eruit! Dank u wel.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
Het kabinet heeft met de inwoners van Groningen een heldere afspraak gemaakt: we gaan het Groningenveld niet opnieuw openen en de onzekerheid voor al die mensen daar niet weer enorm vergroten. We zorgen er op andere manieren voor dat er voldoende gas is. Nogmaals: er is voor deze winter voor al die huizen, ziekenhuizen en bejaardentehuizen voldoende gas. Dat kan de overheid garanderen.

Mevrouw **Van Oosterhout** (PRO):
Ik hoor de minister vooral praten over meer gas, maar we hebben de heetste zomer ooit gehad. We hebben bosbranden gehad door heel Europa, en ook in Nederland. Gewone mensen hebben ontzettend last gehad van de hitte, thuis, op het werk en in de zorg. We zagen dit kabinet deze zomer alleen in een Shellpak, en voor een natuurbrand, zonder dat ze het woord "klimaat" in de mond namen. Mijn vraag aan de minister is dus: wat gaat deze minister doen om te zorgen dat gewone mensen beter worden beschermd tegen de hitte en straks ook tegen de kou, en welke extra maatregelen gaat de minister nemen om de klimaatcrisis nu echt eens te stoppen?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
U heeft mij niet horen praten over meer gas, maar over voldoende gas. Stap voor stap gaat de gasconsumptie in Nederland namelijk naar beneden. We hebben daar dit voorjaar ook ruim extra middelen voor uitgetrokken. Aan de ene kant willen we kwetsbare huishoudens beschermen tegen heel hoge prijzen. Aan de andere kant maken we extra middelen vrij voor isolatie, want inderdaad: als de gasprijs hoger wordt, loont het nog meer om dat te doen.

Ik hoop trouwens ook dat u heeft gezien dat ik afgelopen vrijdag op werkbezoek was bij een fantastisch windmolenpark vlak voor de Nederlandse kust, het meest innovatieve windmolenpark van heel Europa, geloof ik. Er is daar ook extra aandacht voor bijvoorbeeld de bescherming van vogels en zeeleven. Zo bouwen we aan meer duurzame energie en daarmee worden we — daar zijn mevrouw Van Oosterhout en ik het helemaal met elkaar over eens — minder afhankelijk van de import van fossiele brandstoffen, en dat is ook hard nodig. Ook de afgelopen zomer heeft ons weer duidelijk laten zien wat de ernstige consequenties kunnen zijn als we dat niet voldoende doen.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Waar is de hand in eigen boezem van deze minister? We kunnen er namelijk niet omheen: de vulgraad van onze gasopslagen is onverantwoord laag. Dat heeft niet alleen van doen met de Straat van Hormuz. Dat heeft alles van doen met het handelen van de Rijksoverheid als aandeelhouder van GasTerra. Er is geëist de gasopslagen van Norg en Grijpskerk leeg op te leveren op 1 april. Daar heeft het alles mee te maken. Ik begrijp dat dat bij EBN nog steeds niet goed geregeld is en dat ze nu gas inkopen in opdracht van en, inderdaad, met subsidie van het Rijk, maar dat weer de situatie dreigt dat het gas dat ze inkopen, op 1 april uit de opslagen moet zijn en dat de opslagen leeg worden opgeleverd. Hoe gaat de minister voorkomen dat we weer onze billen branden omdat onze gasvulgraden veel te laag zijn op 1 april?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
De heer Grinwis noemt een van de specifieke omstandigheden van dit jaar, namelijk dat de gasopslagen inderdaad leeg opgeleverd moesten worden voordat we weer aan de vultaak konden beginnen. De vraag die hij stelt, is eigenlijk de vraag hoe we dat langjarig beter met elkaar gaan organiseren. Daarmee vraagt hij naar strategisch gasbeleid. Ik heb de Kamer toegezegd hierover na de zomer met een brief te komen. Die brief is bijna klaar en ik hoop daarover spoedig met de Kamer in gesprek te gaan. Daarbij gaat het niet alleen over de vraag of we deze winter voldoende gas hebben, maar ook over de vraag hoe we hier als Nederland verstandig mee omgaan in een veranderde wereld, met andere omstandigheden, met een energiemix die aan het veranderen is, waarbij we garanties geven, maar ook nadenken over wat het ons kost. Daarin moeten we samen een verstandig besluit nemen. Ik kijk uit naar het gesprek met de Kamer hierover.

De heer **Van den Berg** (JA21):
Ik heb eigenlijk één vraag, een hele eenvoudige. De minister zegt dat deze winter geen enkel huishouden of bejaardentehuis zonder verwarming komt te zitten. Kan zij schetsen wat er wél gebeurt als er een langdurige verstoring is in de lng-aanvoer, of als er een pijpleiding wordt opgeblazen, zoals eerder bij Nord Stream is gebeurd, in combinatie met een strenge winter? Kan zij zeggen wat er dan wél gebeurt, in plaats van dat zij alleen maar noemt wat er dan níét gebeurt?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
Een terechte vraag, en het is belangrijk dat we ook daarop een helder antwoord geven. In zo'n situatie treedt het Nationaal Crisisplan Gas in werking. Daarin staat heel duidelijk dat de huishoudens, ziekenhuizen en bejaardentehuizen tot op het allerlaatst beschermd zijn. Als we kijken naar het volume dat die nodig hebben, kunnen we ook zeggen dat er daarvoor in ieder geval genoeg in de opslagen zit. Daarom durf ik dat zo te zeggen.

Mevrouw **Müller** (VVD):

Ik begrijp deze woorden van de minister aan de ene kant. Aan de andere kant hoor ik daar soms ook de geruststellende gedachte bij: er is toch voldoende gas op de Europese markt in totaal? Maar ook in onze buurlanden Duitsland en België zijn de gasvoorraden leeg. Hoe kijkt de minister ernaar, ook op Europees niveau, dat de gasvelden in Europa voldoende zijn?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
Die Europese context is inderdaad heel erg belangrijk. Daarom stuurt de Europese Commissie er ook op dat al die landen voldoende hun doelstellingen halen. De Europese Commissie wil echter niet opnieuw van dat soort enorme prijspieken, zoals we die hebben gezien tijdens de Oekraïnecrisis, toen de prijs echt naar €300 ging. Daarom hebben ze alle landen ertoe opgeroepen om toch een net iets minder ambitieus doel neer te zetten en ervoor te zorgen dat er voldoende vulling is, maar wel zonder dat we de prijs kunstmatig opdrijven, want daar hebben al die huishoudens en bedrijven ook weer veel last van. Dat is dus de reden.

De heer **Jimmy Dijk** (SP):
In de Kamer is de afgelopen jaren heel vaak het debat gevoerd over het vullen van de gasvoorraden, op verschillende manieren. Constant was er discussie: halen we die vulgraad voldoende om onzekerheid te voorkomen? En nu staat de minister hier met een stalen gezicht te zeggen dat er eigenlijk niets aan de hand is, terwijl ik zie en proef als ik de kranten lees en met experts in gesprek ga daarover, maar ook als ik mensen spreek in heel het land, dat zij in onzekerheid verkeren. Dat geldt ook voor Groningers. Ziet zij dat met deze lage vulgraad mensen in Nederland en in Groningen in onzekerheid worden gestort?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
Daarom wil ik heel helder zijn en is het ook van belang dat we vervolgens met elkaar die helderheid verder uitdragen. Het kabinet heeft gezegd: we gaan niet in Groningen opnieuw boren, want die onzekerheid willen we Groningers niet opnieuw aandoen. Volgens mij zijn we vanaf het voorjaar heel consistent geweest in die boodschap. Laten we dus niet net doen alsof dat nog steeds zo boven de markt hangt.

Dan de vraag of er voldoende gas is. Daarom ben ik begonnen met het antwoord te geven dat in geen huishouden in Nederland deze winter door een tekort aan gas de kachel uitgaat. Daar hebben we voldoende gas voor in de opslagen. Daarvoor zorgt ons staatsgasbedrijf, dat aan het inkopen is. We laten dat niet aan de markt over. Daar zorgen we zelf voor.

De heer **Jimmy Dijk** (SP):
Dit probleem is ontstaan door de markt. U had het er net zelf over dat de gasvoorraden leeg aangeleverd zijn. Dat is natuurlijk ook bijzonder op die manier. Ik heb dan een andere vraag. Dezelfde mensen die ik in het land spreek, of het nou in Groningen is of in heel Nederland, geven ook allemaal aan dat zij nog steeds hoge energierekeningen hebben. We gaan aan het einde van het jaar nog zien dat de energierekeningen verder gaan stijgen. Is de minister van plan om de komende jaren, naast het plan dat ze het afgelopen halfjaar heeft gepresenteerd, veel meer te gaan inzetten op het isoleren van woningen, zodat uiteindelijk het gasverbruik en de afhankelijkheid van andere gaslanden naar beneden kunnen?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
Ik denk dat dat een heel mooi gezamenlijk streven is. Ik kijk ook uit naar de gesprekken met de Kamer daarover. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we ervoor zorgen dat we minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen en dat dat inderdaad ook geldt voor met name huishoudens met een smallere beurs. Zij moeten niet blijven zitten met een hoge rekening, terwijl de rest wel over kan.

De heer **Russcher** (FVD):
We zien op dit moment dat de gasprijs al €65 per megawattuur is. Goldman Sachs geeft aan dat als de situatie in de Straat van Hormuz niet gauw op orde is, de prijs boven de €100 kan uitkomen. De minister zei net dat ze om de gasvulgraad aan te vullen ook afhankelijk is van de internationale markt. We zien nu al dat mensen hun energierekening niet kunnen betalen. Wat gaat dit dan doen met de energierekening van mensen, op het moment dat we afhankelijk blijven van de internationale gasmarkt?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:
Ik denk dat de realiteit is dat we afhankelijk zijn van de internationale gasmarkt. Zelfs als je in Nederland pompt, wordt het gas verkocht op een wereldwijde markt, dus wordt daar ook de prijs gesteld. Met de hoeveelheid die wij in Nederland consumeren of produceren, kunnen we daar geen invloed op uitoefenen. Maar dat betekent wel dat het belangrijk is dat we met elkaar goed oog houden voor kwetsbare huishoudens. Daarom heeft het kabinet dit voorjaar ook extra geld gestort in het armoedenoodfonds, zodat we ervoor zorgen dat we ook die huishoudens kunnen helpen. Verder helpt isoleren voor iedereen dus veel meer.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de mondelinge vragen. Ik dank de minister voor de beantwoording van de gestelde vragen. Ik schors de vergadering tot 15.00 uur. Dan gaan we eerst over tot de beëdiging van een nieuwe collega, alvorens we overgaan tot de regeling van werkzaamheden. De vergadering is tot 15.00 uur geschorst.

De vergadering wordt van 14.54 uur tot 15.02 uur geschorst.